

**Informacja do BIP o wynikach kontroli Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Małomłyńska 1, 86-300 Grudziądz**

sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1764) art. 4 ust.1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a

Cel kontroli:

Zbadanie i ocena realizacji wybranych zadań powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 25, 26, 27, 28 i 31 października 2016 r. (kontrola prawidłowości).

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

I. Uregulowania prawne dotyczące wyznaczania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jako podmiotu realizującego zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu (zwane dalej PCPR lub Centrum) działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Nr XXIV/18/2014 Rady Powiatu Grudziądzkiego z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie przyjęcia Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu.

PCPR posiada Regulamin Organizacyjny przyjęty Uchwałą Nr 67/19/2014 Zarządu Powiatu Grudziądzkiego z dnia 24 kwietnia 2014 r. Regulamin organizacyjny określa zasady funkcjonowania, szczegółową organizację oraz tryb pracy Centrum.

Zarządzeniem Nr 12/2011 Starosty Grudziądzkiego z dnia 7 października 2011 r. wyznaczono PCPR organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Powyższe zostało przyjęte Uchwałą Nr 5/2/ 2015 Zarządu Powiatu Grudziądzkiego z dnia 29 stycznia 2015 r.

Zgodnie z art.76 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn.zm.), w przypadku gdy organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest powiatowe centrum pomocy rodzinie, w centrum tym tworzy się zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. W tym przypadku w Dziale świadczeń, pomocy społecznej i spraw organizacyjnych utworzono Zespół ds. Pieczy Zastępczej, którego zadania zostały sformułowane w § 16.1 ww. regulaminu. W niniejszym dokumencie brak zadania wprowadzonego art. 76 pkt 14a ustawy z dnia 25 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw, zwaną dalej nowelizacją ustawy (Dz.U. z 2014 r., poz.1188), której przepisy weszły w życie z dniem 19 września 2014 r., tj. zapewniania koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

Kierownikiem PCPR w Grudziądzu jest p. ██████████, powołana na to stanowisko od dnia 4 kwietnia 2012 r. Starosta upoważnił w dniu 6 grudnia 2012 r. Kierownika PCPR do podejmowania decyzji indywidualnych z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej należących do właściwości powiatu oraz zawierania i rozwiązywania umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Ponadto Starosta upoważnił Kierownika PCPR do prowadzenia rejestru danych o osobach, o których mowa w art.46 ust.1 ww. ustawy o wspieraniu rodziny.

II. Zatrudnienie i kwalifikacje.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zatrudnia niżej wymienionych pracowników merytorycznych :

Kierownik PCPR	
Dział obsługi finansowo – księgowej	
Dział świadczeń, pomocy społecznej i spraw organizacyjnych oraz Zespół Pieczy Zastępczej	Specjalista pracy socjalnej
	Podinspektor
	Koordinatorka rodzinnej pieczy zastępczej
	Koordinatorka rodzinnej pieczy zastępczej
Dział rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz Punkt informacyjno - doradczy dla osób niepełnosprawnych	Starszy referent
Punkt interwencji kryzysowej	Radca Prawny, Psycholog

Szczegółowej analizie poddano dokumentację kadrową koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i na tej podstawie ustalono spełnianie przez ww. pracowników wymagań określonych w art. 78 ust. 1 oraz 79 ust 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny.

Analiza zakresu zadań komórek organizacyjnych Centrum, określona w Regulaminie Organizacyjnym PCPR oraz wynikające z tego zakresy czynności dla poszczególnych pracowników wskazują jednoznacznie na brak adekwatności etatów pracowników do liczby przypisanych im zadań.

Ponadto, w związku z przystąpieniem do projektu „Rodzina w Centrum” pracownicy odpowiedzialni za realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wykonują aktualnie swoje obowiązki w wymiarze ½ etatu.

III. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej.

W powiecie grudziądzkim Uchwałą Nr XIII/23/2016 Rady Powiatu Grudziądzkiego z dnia 29 czerwca 2016 r. przyjęty został Powiatowy Program Rozwoju Pieczy zastępczej na lata 2016 - 2018.

Program opracowany został na podstawie zestawienia potrzeb w zakresie pieczy zastępczej, przekazanych zgodnie z art.182 ust. 6 w związku z ust. 5 ustawy, przez kierownika PCPR, który składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności. Na podstawie przedstawionej dokumentacji stwierdzono, iż ww. sprawozdanie przekazane zostało 4 kwietnia 2016 r.

Przyjęty aktualnie Program zawiera odniesienia do poprzedniego Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej, przyjętego Uchwałą Nr XVII/9/2013 r. z dnia 29 marca 2013 r. i opracowanego na lata 2013-2015, w zakresie odpowiedzi na pytanie: czy zakładane rezultaty zostały osiągnięte? Aktualny program zawiera diagnozę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, analizę mocnych i słabych stron funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej. Ponadto wytyczone zostały cele główne i szczegółowe Programu, a w nich określone działania, terminy realizacji, efekty oraz wskaźniki, realizatorzy i partnerzy programu. Dokument formułuje również zakładane rezultaty oraz źródła finansowania, jak również ewaluację oraz monitorowanie i ocenę realizacji Programu.

Opracowane powiatowe programy rozwoju pieczy zastępczej zespół kontrolny ocenił pozytywnie.

IV. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z art. 46 ust. 5 Starosta może upoważnić Kierownika PCPR do prowadzenia rejestru danych, o których mowa w ust.1.

Na podstawie upoważnienia Starosty Grudziądzkiego nr OR.077.2.2015 z dnia 27 stycznia 2015 r. Kierownik PCPR prowadzi rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. Powyższy rejestr zawiera wszystkie dane określone w art. 46 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rejestr jest aktualizowany, a dane zgodnie z art. 46 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny, przekazywane są do właściwego sądu raz w roku.

W ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej, na terenie powiatu w okresie objętym kontrolą, funkcjonowały dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Wydrznie 13, 86-320 Łasin, posiadająca 29 miejsc typu socjalizacyjnego i 1 miejsce typu interwencyjnego,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Białochowie 91, 86-318 Rogóźno, dysponująca 26 miejscami typu socjalizacyjnego i 4 typu interwencyjnego.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. łącznie w Placówkach przebywało 59 wychowanków, przy czym w PO-W w Wydrznie było ich 29, a w PO-W w Białochowie 30. Spośród wszystkich podopiecznych 31 pochodziło z powiatu grudziądzkiego, a 28 było z innych powiatów.

W placówce poza powiatem przebywała w tym czasie jedna wychowanka.

W dniu 24 października 2016 r. w PO-W w Wydrznie było 31 podopiecznych, a 30 w Białochowie. Spośród wszystkich wychowanków 35 pochodziło z terenu powiatu grudziądzkiego, pozostali byli z innych powiatów. Nadal w placówce poza powiatem przebywa jedna wychowanka.

W obydwu Placówkach, w okresie objętym kontrolą kilkanaście razy umieszczano większą liczbę dzieci niż dopuszcza ustawa o wspieraniu rodziny. Powód stanowiły głównie przyjęcia interwencyjne, a w kilku przypadkach przyjęcie dziecka następowało na podstawie art. 230 ust. 2, po uzyskaniu zgody Wojewody na przekroczenie liczby dzieci w placówce.

W powiecie nie funkcjonowały w 2015 r. i nie funkcjonują aktualnie zawodowe rodziny zastępcze, a także nie ma rodzinnych domów dziecka.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że na dzień 31 grudnia 2015 r. na terenie powiatu grudziądzkiego funkcjonowało 13 rodzin zastępczych niezawodowych dla 19 dzieci oraz 20 rodzin zastępczych spokrewnionych dla 27 dzieci. W prowadzonych przez powiat rodzinach przebywało, na podstawie zawartych porozumień, 17 dzieci z innych powiatów oraz 1 dziecko, w sprawie którego porozumienie podpisano na początku 2016 r. W rodzinach zastępczych poza powiatem grudziądzkim przebywało wówczas, po podpisaniu porozumień, 14 dzieci. W 2015 r. w dwóch przypadkach w rodzinach zastępczych przebywało więcej niż 3 dzieci, co było spowodowane koniecznością objęcia pieczą rodzeństwa.

Na dzień 24 października 2016 r. na terenie powiatu grudziądzkiego funkcjonowało 37 rodzin zastępczych dla 49 dzieci, w tym 19 dzieci było spoza powiatu. W tym czasie 19 dzieci z powiatu grudziądzkiego przebywało w rodzinach zastępczych poza powiatem. W jednej rodzinie wychowywało się więcej niż 3 dzieci (rodzeństwo).

Szczegółowych informacji na temat instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej, danych statystycznych udzieliła w formie pisemnej Kierownik PCPR.

W trakcie kontroli ustalono, że wszystkie orzeczenia sądów o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, które wpłynęły do PCPR w okresie podlegającym kontroli, zostały prawidłowo zrealizowane. Zauważyć przy tym trzeba, iż w każdym przypadku umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy i pojedynczych przypadkach, dotyczących pieczy instytucjonalnej, przed orzeczeniem sądu dzieci przebywały już w miejscu późniejszego kierowania przez powiat.

W roku 2015 na terenie powiatu utworzono 7 rodzin zastępczych, w tym 4 rodziny spokrewnione i 3 rodziny niezawodowe, które pieczą objęły 8 dzieci.

W 2016 roku, do 24 października powstały 2 rodziny spokrewnione i 4 rodziny niezawodowe, dla sprawowania opieki łącznie nad 7 dzieci.

Inspektorzy dokonali wglądu i poddali analizie dokumentację prowadzoną dla:

- 17 niezawodowych rodzin zastępczych,
- 4 losowo wybranych rodzin zastępczych spokrewnionych.

Stwierdzono, że w każdym przypadku z wnioskiem do sądu o umieszczenie w rodzinie zastępczej występowało najbliższe środowisko dziecka, które wskazywało siebie, jako zainteresowanych, w tym konkretnym przypadku stworzeniem rodziny zastępczej. W dalszym postępowaniu przyjęto, że wyrażona w ten sposób wola wnioskodawców może być uznana za zgodę rodziny na umieszczenie w niej dziecka, w myśl art. 36 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Po otrzymaniu ww. wniosku, sąd zlecał PCPR w Grudziądzu wydanie opinii na temat wnioskodawców.

Dokument, przesyłany do Sądu pn. *Opinia o spełnianiu warunków i ocena predyspozycji do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej-rodziny zastępczej spokrewnionej*, sporządzany był przez pracownika socjalnego.

Opinia zawiera opis struktury rodziny, sytuacji finansowej, mieszkaniowej, zdrowotnej oraz wnioski organizatora pieczy zastępczej. W ocenie osób kontrolujących, w związku z faktem, iż zgodnie z art.42 ust. 1 pkt 5 *opinia o predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka przygotowywana jest przez psychologa*, który posiada co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym należy rozważyć zmianę tytułu ww. dokumentu sporządzanego przez pracownika socjalnego na potrzeby sądu.

Następnie, na podstawie przepisu art.109 § 2 pkt 5 ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy, sąd powierzał wnioskodawcom tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej.

PCPR, jako organizator pieczy zastępczej na terenie powiatu, wdrażał wówczas procedurę kwalifikacyjną wobec kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wprowadzoną na terenie powiatu Zarządzeniem Nr 7/2015 Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu z dnia 25 lutego 2015 r.

Kandydaci po wypełnieniu wymaganej dokumentacji oraz po przeprowadzonych, zgodnie z art.76 ust.4 pkt 3a ustawy o wspieraniu rodziny, badaniach psychologicznych kierowani byli na szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Zgodnie z art. 38a PCPR gromadziło też w tym czasie informacje i dokumentację dotyczącą dziecka, w tym kontaktowało się z ośrodkami pomocy społecznej dla ustalenia aktualnej sytuacji rodziny i otrzymania planu pracy asystenta z rodziną. Podczas kontroli inspektorzy stwierdzili w każdym przypadku brak w przygotowanej dokumentacji diagnozy psychofizycznej dziecka, o której mowa w art.38a ust.1 pkt 7.

Kontrola wykazała, że organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art.128 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny, dokonywał oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, nie przekraczając przy tym terminów, o których mowa w art. 131 ust.1 ww. ustawy. Ocena dokonywana była w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem, monitorowania procedur adopcyjnych, oceny stanu zdrowia dziecka, zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej oraz informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce, działającej na podstawie innych przepisów. W przypadku dzieci z uregulowaną sytuacją prawną odpowiednie informacje wraz z kompletem dokumentów przekazywane były do Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego w Toruniu, zgodnie z art.76 ust.4 pkt 16 ustawy o wspieraniu rodziny.

W okresie objętym kontrolą do Ośrodka zgłoszono 3 dzieci, z których jedno zostało przysposobione przez dotychczasową matkę zastępczą, a pozostałe składały pisemne prośby o pozostanie w aktualnej rodzinie zastępczej. Do dnia zakończenia kontroli nie wpłynęła odpowiedź zwrotna ze strony Ośrodka Adopcyjnego.

Oceny sytuacji dziecka organizator dokonywał na posiedzeniach, na które nie zawsze zapraszał asystentów rodziny. Zapraszano go tylko w sytuacji, którą PCPR rozpoznało, jako wyjątkowo złożoną. W dokumentacji znajdują się także opinie innych instytucji lub osób, o które organizator występował przed posiedzeniem.

Koordinator przygotowywał na każde posiedzenie pisemną informację, wypełniając *Kartę Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka Przebywającego w Rodzinie Zastępczej*. Po dokonaniu przedmiotowej oceny, PCPR jako organizator rodzinnej pieczy na terenie powiatu, formułowało na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazywało ją do właściwego sądu, zgodnie z zapisem art.131 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny.

Organizator na podstawie art.128 pkt 2 ustawy dokonywał również oceny rodziny zastępczej w terminach, o których mowa w art.134 ust.1 i ust. 2. Ocena zawierała opis funkcjonowania rodziny zastępczej z uwzględnieniem jej sytuacji mieszkaniowej, zawodowej, materialnej i zdrowotnej. Uwzględniała także relacje rodziny zastępczej z wychowankami oraz opis współpracy rodziny zastępczej z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, ośrodkiem adopcyjnym oraz PCPR.

Centrum realizowało również prawidłowo obowiązek wynikający z art. 47 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny, informując co najmniej raz na 6 miesięcy właściwy sąd o całokształcie sytuacji osobistej dziecka, umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka oraz o sytuacji rodziny dziecka.

W dokumentacji prowadzonej przez organizatora dla rodzin zastępczych znajdowały się także Oświadczenia rodzin zastępczych, wyrażających zgodę na pobyt w nich pełnoletnich wychowanków oraz *Indywidualny Program Usamodzielnienia* tych wychowanków.

V. Działalność koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Na dzień kontroli organizator rodzinnej pieczy zastępczej zatrudniał 2 koordynatorów w ramach zadaniowego systemu pracy (każdego na pełen etat).

W związku z dłuższą usprawiedliwioną nieobecnością jednego koordynatora, na jego miejsce zatrudniono osobę na zastępstwo. Ustalono, że koordynatorzy posiadają wykształcenie zgodne z obowiązującymi przepisami, zawartymi w art. 78. Akta osobowe zawierały stosowne oświadczenia w zakresie wymogów art. 78 ust. 1 pkt. 2, 3 i 4. Zakres obowiązków został wskazany w umowie zawartej pomiędzy PCPR, a osobą zatrudnioną na stanowisku koordynatora. Ponadto ustalono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej spełniają warunki określone w art. 79 ust 3 i 4 ustawy.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej podnosili swoje kwalifikacje w zakresie pracy z rodziną lub dziećmi poprzez samokształcenie oraz biorąc udział w szkoleniach.

Zadania koordynatora realizowane są zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt.1-7 ustawy o wspieraniu rodziny. Ponadto w kontrolowanej placówce *Zarządzeniem Kierownika PCPR w Grudziądzu Nr 4/2015 z dnia 02 lutego 2015 r.* wprowadzono procedurę koordynacji rodzinnej pieczy na terenie powiatu grudziądzkiego. Procedura ta została wprowadzona w celu ujednoczenia działań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Do szczegółowego opisu zarządzenia zostały dołączone wzory dokumentów, które stanowią załączniki. Odzwierciedlenie zastosowania w praktyce ww. zarządzenia potwierdziła analiza akt poszczególnych rodzin zastępczych. Dokumentacja prowadzona przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej jest bardzo szczegółowa, co wskazuje na dobrą organizację pracy oraz wnikliwą analizę wszystkich rodzin.

W każdym roku koordynator sporządza, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny, sprawozdanie z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej w postaci dokumentu zatytułowanego *Tabela rocznych działań podjętych przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wobec danej rodziny* oraz podsumowania do sprawozdania.

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z obowiązującym zapisem art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny, żaden z koordynatorów nie miał pod opieką więcej niż 15 rodzin zastępczych.

Zgodnie z punktem II podpunkt 2 procedury koordynacji w stosunku do rodzin zastępczych nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora wykonuje pracownik, wyznaczony przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W przypadku PCPR w Grudziądzu zadania te wykonywane są przez pracownika socjalnego, który sprawuje funkcję koordynatora dla trzech rodzin. Powyższe jest zgodne z art.77 ust. 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

VI. Tworzenie warunków do powstawania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych.

PCPR w Grudziądzu promuje ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez podejmowane działania. Zgodnie z oświadczeniem Kierownika PCPR, realizując zapisy art.180 pkt 4 i 6 na terenie powiatu grudziądzkiego w 2015 roku zorganizowano konferencję „Dziecko w systemie pieczy zastępczej”. Uczestniczyli w niej przedstawiciele między innymi rodzin zastępczych z terenu powiatu grudziądzkiego oraz przedstawiciele osób prowadzących rodzinne domy dziecka spoza powiatu. O konferencji poinformowano lokalne media (prasa, radio, TV). W roku 2015 i 2016 odbyły się także festyny, podczas których propagowano ideę rodzicielstwa zastępczego, rozpowszechniając ulotki promujące taką formę pieczy zastępczej. Na bieżąco aktualizowano tematyczne informacje na powiatowej stronie internetowej. Od 01.07.2016 r. PCPR przystąpiło w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 do realizacji projektu pn.: „Rodzina w Centrum”. Jego celem jest zwiększenie dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej poprzez zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy dla rodzin w województwie. Wśród działań zaplanowano między innymi pięciodniowy wyjazd integracyjny dla rodzin zastępczych, warsztaty dla rodziców, cykl inicjatyw o charakterze edukacyjnym, mających na celu rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej. Projekt przewiduje udział 101 osób z terenu powiatu grudziądzkiego, a informacje o nim przekazywane są mieszkańcom za pośrednictwem Internetu, ośrodków pomocy społecznej oraz podczas wizyt środowiskowych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Aktualnie 51 osób zadeklarowało udział w zajęciach, składając formularz zgłoszeniowy, ale rekrutacja jest ciągła i nadal można zgłaszać chęć udziału w projekcie.

VII. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo- wychowawczej.

W latach 2015/2016 PCPR zorganizowało jedno szkolenie dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Odbyło się ono na podstawie programu: „Moja rodzina – zastępcza rodzina”, przeprowadzonego przez Towarzystwo Pomocy Dziecku i Rodzinie „Imo pectore” z Bydgoszczy w terminie od 03.09. 2016 r. do 02.10.2016 r. Przeszkolono 7 osób z powiatu

grudziądzkiego. Aktualnie jedna kandydatka jest przeszkolona, ale pozostaje w gotowości ze względu na brak dziecka zakwalifikowanego do umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej.

VIII. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia, rodzin pomocowych, specjalistycznego poradnictwa, pomocy wolontariuszy.

W ramach realizacji zadania z art.180 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny w roku 2015 i 2016 powiat za pośrednictwem PCPR w Grudziądzu i funkcjonującego w jego strukturach Punktu Interwencji Kryzysowej (PIK) zapewniał wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej, prowadząc poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne) dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

W roku 2015 radca prawny był do dyspozycji rodzin w piątki w godzinach od 15.30 do 17.30 (odnotowano współpracę z 1 rodziną), psycholog przyjmował we wtorki w godzinach 15.30 – 17.30 (pomagał 5 rodzinom). Łącznie udzielono 7 porad, z których skorzystało 6 rodzin. W 2016 roku w PIK porady prawne udzielane są we wtorki w godzinach 15.30 a 17.30, natomiast psycholog jest do dyspozycji w piątki w tym samym czasie. Jednocześnie Kierownik PCPR pisemnie oświadczyła, że na terenie powiatu grudziądzkiego nie funkcjonują grupy wsparcia, ze względu na brak zainteresowania ze strony rodzin zastępczych.

Działania wspierające prowadzone są w ramach realizowanego przez powiat grudziądzki, przywołanego już wyżej projektu pn.: „Rodzina w Centrum”. Obok rodzin naturalnych, także rodziny zastępcze będą mogły skorzystać ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, mediacji rodzinnych, terapii grupowej i indywidualnej. W ramach projektu odbędą się warsztaty dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą na terenie powiatu grudziądzkiego nie organizowano pomocy wolontariuszy dla rodzin zastępczych z uwagi na brak chętnych do tego typu działalności.

Nie funkcjonują również rodziny pomocowe.

IX. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz powoływanie centrów do obsługi placówek opiekuńczo - wychowawczych.

Zgodnie z oświadczeniem Kierownika PCPR, na terenie powiatu grudziądzkiego nie funkcjonuje żadna placówka wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Na terenie powiatu nie powołano również centrum do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych.

X. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym oraz finansowanie pomocy.

PCPR przyznawało pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, określoną w art.140 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

XI. Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu.

PCPR po otrzymaniu postanowienia sądu rodzinnego o utworzeniu rodziny zastępczej podejmowało działania mające na celu ich finansowe wsparcie. Zgodnie z art. 80 ust.1 pkt.1, 2 ustawy o wspieraniu rodziny, Centrum udzielało rodzinom zastępczym świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka w wysokości 660 zł miesięcznie, w rodzinie zastępczej spokrewnionej, a w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz rodzinnym domu dziecka 1000 zł miesięcznie. Ponadto na wniosek rodziny zastępczej, zgodnie z art. 88 ust.1 ww. ustawy, PCPR przyznawało świadczenia i dodatki, o których mowa w art. 81 i 83 ustawy. Zgodnie z obowiązującymi od 1 kwietnia 2016 r. przepisami znowelizowanej ustawy o wspieraniu rodziny, wprowadzonymi ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, rodzinie zastępczej do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, na każde dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia przyznano dodatek w wysokości 500 zł miesięcznie, zwany „dodatkiem wychowawczym”.

W 2015 roku na terenie powiatu grudziądzkiego funkcjonowało 38 rodzin zastępczych, w których przebywało 53 dzieci (21 rodzin zastępczych spokrewnionych - 30 dzieci, 17 rodzin

zastępczych niezawodowych - 23 dzieci). Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej dla tych rodzin wraz z jednorazowym świadczeniem pieniężnym na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, dofinansowaniem do wypoczynku poza miejscem zamieszkania, dodatkiem na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka (rodziny zastępcze wychowujące dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności) w 2015 roku wyniosła 683.988,86 zł.

Z wyżej wymienionej pomocy finansowano pobyt 17 wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów na łączną kwotę 154.452,70 zł. Na utrzymanie 42 wychowanków pochodzących z innych powiatów, powiat grudziądzki otrzymał zwrot w wysokości 249.432,95 zł. W 2015 roku na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki dla 13 wychowanków wydatkowano kwotę 61.134,58 zł. Pomoc pieniężną na usamodzielnienie otrzymał 1 wychowanek w kwocie 3300 zł, natomiast z pomocy na zagospodarowanie skorzystała 1 osoba w wysokości 1500 zł.

W I półroczu 2016 r. pomocy udzielono 35 rodzinom zastępczym, w których przebywało 48 dzieci (20 rodzin zastępczych spokrewnionych dla 27 dzieci i 15 rodzin zastępczych niezawodowych dla 21 dzieci). Kwota wypłacona tym rodzinom wynosiła 405.726,08 zł. Zwrot za wychowanków z innych powiatów wniósł 125.479,45 zł (39 wychowanków).

W rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w I półroczu 2016 r. przebywało 14 dzieci, na które powiat grudziądzki wydatkował kwotę 71.334,00 zł. W tym czasie pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki otrzymało 12 wychowanków w kwocie 31.941,62 zł oraz na usamodzielnienie dla 2 wychowanków w kwocie 9.888,00 zł.

W 2015 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu przebywało 37 wychowanków z terenu innych powiatów, na które powiat otrzymał zwrot w wysokości 1.510.715,99 zł. W placówkach na terenie innych powiatów przebywało 20 wychowanków z powiatu grudziądzkiego, na które wydatkowano kwotę 89.697,42 zł.

Na pomoc na kontynuowanie nauki dla 14 wychowanków wydatkowano 69.978,94 zł, na pomoc pieniężną na usamodzielnienie dla 3 wychowanków 15.400,98 zł, natomiast na zagospodarowanie dla 3 wychowanków 4.317,60 zł.

W I półroczu 2016 r. w placówkach na terenie powiatu grudziądzkiego przebywało 30 dzieci z innych powiatów (zwrot w kwocie 777.666,50 zł), na terenie innych powiatów 16 dzieci z terenu powiatu grudziądzkiego, na które wydatkowano kwotę 50.529,39 zł. W I półroczu 2016 r. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki otrzymało 15 osób w kwocie 43.992,39 zł, natomiast pomoc na usamodzielnienie otrzymała 1 osoba w kwocie 6.600,00 zł.

XII. Ponoszenie odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art.194 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny PCPR ustala rodzicom biologicznym wysokość opłat za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych, w formie decyzji administracyjnych, po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu.

Centrum wydając decyzje w przedmiotowej sprawie działa na podstawie art.193 ust.1 pkt 1 ustawy oraz upoważnienia Starosty Grudziądzkiego z dnia 6 grudnia 2012 r. do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 194 ust. 2 ustaw, Rada Powiatu Grudziądzkiego określiła w drodze Uchwały Nr VIII/25/2015 z dnia 28 października 2015 r. warunki umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

W kontrolowanych przypadkach wydano decyzje w przedmiocie odstąpienia od ustalenia opłaty, z uwzględnieniem warunków określonych w przedmiotowej ww. uchwale.

Zgodnie z art.193 ust.1 pkt 2 za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości średnich miesięcznych wydatków, przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcijnym. Za ponoszenie opłaty rodzice odpowiadają solidarnie. Badana dokumentacja wskazuje na właściwą realizację zadania w zakresie ustalania opłaty, o której mowa w art. 195 ust. 1 ustawy.

XIII. Wytaczanie powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych.

Zgodnie z art. 38 ust.1 ustawy kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie obowiązany do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii asystenta rodziny, a w przypadku gdy rodzinie nie został przydzielony asystent rodziny - po zasięgnięciu opinii podmiotu organizującego pracę z rodziną, może dochodzić na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych. Kierownik jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych, w przypadku gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. Kierownik PCPR, jak wynika z dokumentacji podejmuje działania w tym zakresie.

XIV. Sprawowanie kontroli.

Zarząd Powiatu grudziądzkiego na podstawie art. 38b ustawy o wspieraniu rodziny sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. W dniu 25.11.2014 r. Zarząd Powiatu Grudziądzkiego upoważnił Kierownika PCPR do sprawowania kontroli nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi działającymi na terenie powiatu grudziądzkiego, w zakresie wynikającym z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz oddzielnie do sprawowania kontroli nad rodzinami zastępczymi funkcjonującymi na terenie powiatu grudziądzkiego.

Analiza zapisów art.38b ust.1 i 2 ustawy wskazuje, iż brak podstaw prawnych do wydania przez Zarząd Powiatu upoważnienia dla Kierownika PCPR, do sprawowania kontroli nad rodzinami zastępczymi, w zakresie wynikającym z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Nie jest również możliwe oddelegowanie do sprawowania kontroli w tym zakresie innego pracownika PCPR, albowiem osobami upoważnionymi nie mogą być pracownicy kontrolowanych jednostek. Kierownik organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, jak również placówki opiekuńczo-wychowawczej nie może być osobą upoważnioną do przeprowadzania wskazanej kontroli.

XV. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych, o których mowa w art. 180 pkt 14 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W okresie poddanym kontroli, PCPR w Grudziądzu sporządzało z zachowaniem wymaganego terminu, sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres:

- od 01 stycznia do 30 czerwca 2015 roku - przekazane zostało do K-PUW w dniu 22 lipca,
- od 01 lipca 2015 roku do 31 grudnia 2015 r. - przekazane zostało do K-PUW w dniu 28 stycznia,
- od 01 stycznia do 30 czerwca 2016 roku - przekazane zostało do K-PUW w dniu 21 lipca.

XVI. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o których mowa w art. 193 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W kontrolowanym okresie w 2015 i 2016 roku Starosta Grudziądzki (działający poprzez PCPR w Grudziądzu) nie przekazywał informacji do Biura Informacji Gospodarczej o powstaniu zaległości z tytułu nieuiszczenia przez rodziców opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

XVII. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187 ust.1 ustawy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało rządowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 187 a ust.1 ustawy, w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015”. Dotacja dla powiatu wyniosła 27 793,000 zł i pozwoliła przy współudziale środków własnych na zatrudnienie dwóch koordynatorów w wymiarze 1 etatu każdy. Sprawozdanie z wykorzystania dotacji zostało przekazane w terminie określonym umową - tj. w dniu 27 stycznia 2016 r.

W bieżącym roku powiat korzysta również z dotacji w kwocie 27,528 00 zł, zgodnie z oświadczeniem o przyjęciu dotacji w ramach „ Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016” zaplanowano zatrudnienie 2 koordynatorów na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1 etatu każdy.

XVIII. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny.

PCPR w okresie od stycznia 2014 roku do dnia kontroli nie realizowało zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat i nie finansowało pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy tj. cudzoziemców mających miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność oceniono pozytywnie z uchybieniami.

Działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1. Uzupelnienie regulaminu organizacyjnego PCPR, zgodnie z zapisem art. 76 pkt 14a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – termin realizacji do 31 stycznia 2017 r.
2. Sporządzanie diagnozy psychofizycznej dziecka umieszczanego w pieczy zastępczej zgodnie z art. 38 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – termin realizacji na bieżąco.
3. Zapewnienie w posiedzeniach związanych z oceną sytuacji dziecka udziału wszystkich osób wymienionych w art. 130 ust.1 ww. ustawy, w tym w szczególności asystenta rodziny - termin realizacji na bieżąco.
4. Przygotowywanie do przekazywania do BIG informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia przez rodziców opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Ponadto stwierdzono, za niezgodne z obowiązującym stanem prawnym upoważnienie do kontroli, wydane przez Zarząd Powiatu Kierownikowi PCPR na podstawie art. 38 b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Informacja w tym zakresie przekazano w formie pisemnej do Zarządu Powiatu za pośrednictwem Starosty Grudziądzkiego.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej